

Ольга КЛЕЙМЕНОВА

Круглі цифри як кістяк трагедії

25 лютого — 125 років від дня народження Леся Курбаса

До екстраординарних особистостей доля ставиться вишукано. Особливо вишуканими в неї виходять знуцання. Доля перемижевує ними нечасті свої дари впродовж усього земного шляху. А потім увінчує підопічного посмертними лаврами — втіхою доволі сумнівною.

Леся (Олександр-Зенон) Курбас винахідливими ударами долі був ситий за життя, фінальними акордами якого стали наклепи, арешт, заслання на будівництво Біломорсько-Балтійського каналу, Соловки, розстріл. Реформатор українського театру, режисер, актор, драматург, філософ, поліглот, чи уявляв він у розквіті літ міру невдячності, якою згодом оплатається його діяння? Чи передбачав їхню фатальну безглуздість?..

Цього року спостерігаємо дивний збіг круглих дат, які віддлюють світло й трагізм Курбасового життя.

Близько 105 років тому, 1907-го, за 20 років після народження, галицький парубок із самбірської акторської родини, випускник Тернопільської гімназії, вступив до Віденського університету. Там, а пізніше й у Львівському університеті, Курбас виховав у собі істинного фаната сценічної творчості. Майбутні плоди безневинної юнацької прирастості — перетворення українського театру на європейський, естетський, відкритий для світової драматургії.

100 років тому, 1912-го, усвідомивши для себе пріоритетність сценічного мистецтва, Курбас створив театр «Руська бесіда».

Майже 95 років тому, в 1917-му, нове його дітище на столичній Прорізній дістало назву — Молодий театр.

Народжене Курбасом Мистецьке об'єднання «Березіль» у Києві (1922) також святкує ювілей — 90-й.

А восени виповнюється 75 років розв'язки цієї рельєфної історії буття — страти на Соловках у 1937-му.

За двадцять років по тому, 1957-го, тобто 55 років тому, видатного театрального революціонера посмертно реабілітували.

І ось — свіжа дата. У 2002-му, 10 років тому, за кілька кроків від Молодого театру на тій самій Прорізній, у скверіку біля капітальної «сталінки» Метробуду, ставши пам'ятником (скульптор Микола Рапай, архітектор В'ячеслав Дормидонтов), Курбас нарешті знайшов відносний спокій. Реформатор, вилитий із бронзи, поставно розмістився на стільці та з цікавістю вдивляється в нову добу — в час, коли мистецтво традиційно пробиває собі дорогу крізь товщу нехлюйства, а доля, як завжди, винаходить нетривіальні тури для своїх обранців.

Олександр Курбас
1907-1937

мелитов
зв'язки на
домогри
раздвеш
костюм
стипенді
в'їзду
у абсо
ленав, і
его зал
млоду не
ти зап
о пра
створив
маур
1937
малю
вності
стипен
не
не Ра
цери
малю
не З
не Т
не по
мауро
мауро